

Řiditelstvo banky může však ku žádosti a na útraty vypůjčovatele dáti cenu hypotéky vyšetřiti odhadem, ku kterému se přibere důvěrník zemského výboru, aneb může vzíti za základ odhad soudní.

Cena stavení, podléhajících činžovní dani, vyšetří se na základě průměru činže přiznané za posledních šest let, srazí-li se z toho třetina neb vzhledem ku stavu a poloze stavení i polovice na zapravení daní, režie a vydržování stavení; zbytek dvacateronásobný dá pak cenu zástavy. Též může býti vzata za základ cena odhadní.

Při staveních, která vůbec nepodléhají dani činžovní, neb která jí nepodléhají ještě po šest let, vezme se za základ cena řiditelstvem na útraty vypůjčovatele vyšetřená.

Na nemovitosti, na jejichž podstatu dle stávajících zákonů právo vésti nelze, jako na statky svěřenské, léna a t. d., může se pravidelně půjčiti jen do třetiny ceny vyměřené. Výjimkou mohou též na statky svěřenské poskytovány býti půjčky třetinu vyšetřené ceny přesahující, předloží-li se soudní povolení ku zadlužení nad třetinu, avšak nikdy přes polovici jich ceny.

IV. Správa a dozor.

Řízení banky a dozor k ní přísluší řiditelstvu banky, výboru zemskému a mor. sněmu.

Řiditelstvo má své sídlo v Brně a skládá se: z vrchního řiditele, osmi řiditelů a generálního sekretáře práv znalého, kterému přísluší hlas poradní.

Vrchního řiditele jmenuje k návrhu výboru zemského sněm zemský.

Osm řiditelů volí sněm zemský na dobu periody sněmovní.

Výbor zemský přihlíží k tomu, aby řiditelstvo při svém jednání šetřilo zákona a stanov, a účastní se při vyřizování důležitějších záležitostí.

Vrchní dozor vykonává sněm zemský, kterémuž výbor zemský podává každoročně zprávu o činnosti banky a předkládá výkaz o listech zástavních, o získaných zástavách a o rezervním fondu.

Bezdomovci.

I. Pojem: Bezdomovci jsou osoby, které nemohou prokázati, že jim přísluší v některé obci právo domovské. Osoba taková přikáže se některé obci, kteráž pak pokládá se za její obec domovskou tak dlouho, dokud se nezjistí, že má právo domovské v obci jiné, nebo dokud jinde práva domovského nenabude (§ 18. zák. ze dne 3. prosince 1863 č. 105 ř. z.). Dle tohoto § mají obce tytéž povinnosti ku přikázaným bezdomovcům po dobu trvání tohoto přikázání jako ku svým příslušníkům, pokud ovšem zákon nepřipouští zvláštní úchyly. Musí-li obec chudého bezdomovce živiti a vypátrá-li se později pravá obec domovská jeho, nepřisluší jí proti této obci nárok na náhradu nákladu výživného, zatím bezdomovci poskytnutého (nál. spr. s. dv. ze dne 6. listopadu 1879 Budwinski č. 607). Rakouské občanství státní jest nejen ku nabytí práva domovského potřebným, nýbrž předpokládá se i při bezdomovci, aby některé obci přikázán býti mohl; § 2. cit. zák. ustanovuje totiž, že práva domovského v některé obci nabyti mohou jen státní občané rakouští. Prakse pokládá přikázání bezdomovce, který není rakouským občanem státním, za nemožné (nál. spr. dv. soud. ze dne 22. září 1882, Budwinski, č. 1497). Za bezdomovce lze považovati pouze toho, kdo právo své domovské vůbec nemůže prokázati; kdo tedy na př. má knížku cestovní, která se vydává jen na základě listu domov-

ského, nepokládá se za bezdomovce (nál. spr. s. dv. ze dne 13. října 1886 č. 2586, Budwinski, č. 3207).

II. Způsoby přikázání bezdomovců: Bezdomovci přikazují se dle následujícího pořadí:

1. Především přikáže se bezdomovec té obci, ve které se zdržoval v čase, když byl odveden k vojsku neb dobrovolně ve svazek vojenský vstoupil (§ 19. odst. 1. jmen. zák.). Pouhé předvedení na místo odvodní nečiní ještě důvod přikázání dle § 19. odst. 1. zák. dom. (rozh. min. vnitra ze dne 25. února 1871, č. 280; »Zeitschr. f. Verw.« roč. IV., č. 22. str. 88). Vstoupí-li bezdomovec několikrát k vojsku, rozhodným jest, kde se zdržoval, když naposledy vstoupil k vojsku (rozh. min. vn. ze dne 1. července 1871, č. 8729, »Zeitschr. f. Verw.« roč. IV., č. 43, str. 170 až 171). Byl-li bezdomovec dle § 19., odst. 1. jmen. z. některé obci přikázán, nenastává jí tím ještě povinnost, aby bezdomovce chudého zaplatila, neboť v případě tom přísluší povinnost ta dle § 27. jmen. z. všem obcím okresu odvodního. Z toho vysvítá, že pobyt bezdomovce v obci musí býti dobrovolný a nesmí se zakládati na okolnostech nahodilých (na př. je-li v obci vojenská škola, jejíž chovanci se do vojska vřadí, nál. spr. dv. s. ze dne 25. září 1884, Budwinski, č. 2227).

2. Nemá-li tento způsob přikázání místa, přikážou se bezdomovci té obci, ve které se prvé, než se o jich právo domovské jednalo, posléze nejdéle, aspoň však půl leta nepřetržitě dobrovolně zdržovali. Zdržoval-li se bezdomovec náhodou ve dvou neb více obcích po stejnou dobu, přikáže se obci poslední (§ 19. odst. 2. jmen. z.).

3. Nenastane-li ani první ani druhý případ přikázání, přikážou se bezdomovci obci, ve které se zrodili, neb jsou-li nalezcenci, v níž byli nalezeni; osoby, opatrované ve veřejném nalezinci, jichž rodiště neb místo, kde byly nalezeny, jest neznámé, přikážou se obci, kde se ústav nachází (§ 19. odst. 3. jmen. z.). Lhostejno jest, stal-li se porod v obci, protože se tam matka bezdomovcova delší dobu zdržovala, neb stal-li se tam z příčin nahodilých, na př. porodila-li matka na cestě (nál. spr. dv. ze dne 25. září 1884, Budwinski, č. 2226). Za nalezence ve smyslu § 19. odst. 3. jmen. z. lze jen ta dítěta považovati, jichž stáří připouští, aby do nalezince přijata byla (výn. min. vn. ze dne 17. března 1869. č. 3265, »Zeitschr. f. Verw.« r. 1869, č. 13, str. 50). Schudne-li bezdomovec, který byl dle § 19. odst. 3. jmen. z. některé obci přikázán proto, že se narodil v porodnici veřejné v obci ležící, má obec tato právo, žádati náhradu nákladu na bezdomovce učiněného z prostředků zemských (§ 27. jmen. z.).

4. Konečně přikážou se bezdomovci té obci, ve které se nalezali v době, kdy se počalo o jich příslušnosti úředně jednati (§ 19. odst. 4. jmen. z.).

III. Příbuzní bezdomovců.

1. Manželka bezdomovcova přikáže se té obci, které muž její byl přikázán, ač žije-li s ním ve společné domácnosti. Manželky bezdomovců, jež s muži ve společnosti nežijí, a vdovy bezdomovců přikážou se dle § 19. jmen. z., ač nenabyly-li již jinde práva domovského (§ 20. jmen. z.). — Vdova po bezdomovci nemůže býti přikázána té obci, kteréž by byl býval přikázán zemřelý manžel její, nýbrž přikáže se dle ustanovení § 19. jmen. z. nál. spr. s. dv. ze dne 28. ledna 1880, č. 682).

2. Děti bezdomovců, jež nejsou svéprávnými a které žijí ve společné domácnosti s otcem, po případě s nemanželskou neb ovdovělou matkou, při-

kážou se obci, které byl přikázán jich otec neb matka. Děti svéprávné, děti nemající způsobilosti právní, které nežijí s otcem, po případě s matkou ve společenství, a sirotci nemající ani otce ani matky, přikážou se dle § 19. jmen. z., ač nenabyly-li ovšem již jinde práva domovského (§ 21. jmen. z.). Dle osnovy zákona, kterou vláda v říjnu r. 1894 říšské radě předložila, nabývá každý státní občan rakouský, který v dotýčných obcích po 5 roků se zdržoval a po tu dobu daň přímou platil, ať z nemovitosti, živnosti neb z příjmů, aneb kdo vůbec po 10 roků dobrovolně a stále v dotýčných obcích se zdržuje, práva, aby byl přijat ve svazek domovský dotýčné obce. Cizozemci a osoby, jež nemohou státní občanství prokázati, mohou za těchže podmínek býti přijati ve svazek domovský, ač dosáhnou-li dříve státního občanství.

Bezpečnost zdraví viz Skutky trestné proti bezpečnosti zdraví.

Bezpečnost života viz Skutky trestné proti bezpečnosti života.

Beztrestnost viz Důvody beztrestnosti.

Bezvěrci.

I. Pojem. B. jsou osoby, jež nejsou příslušníky ani církve ani společnosti náboženské zákonem uznané. Bezvěrci, které nelze stotožňovati s ateisty, přísahají rovněž (»k Bohu všemohoucímu«) dle téže znělky přísahy, jako ostatní osoby věřící s tím pouze rozdílem, že se vynechají obřadnosti pro jednotlivá vyznání předepsané, na př. kříž a svíčky, thora atd. Tyto obřadnosti se nepřipouštějí, i když strana prohlásila, že je vykoná. (Roz. nejv. s. dv. ze dne 1. května 1872, č. 4310. Kn. jud. č. 73.)

II. Právní poměry bezvěrců upravuje zák. ze dne 9. dubna 1870 č. 51. ř. z. způsobem následujícím:

1. Manželství uzavírají bezvěrci před úřadem politickým (před okresním hejtmanstvím, ve městech s vlastním statutem obecním před magistrátem) (§ 1. jmen. z.), kterýž předsebere též ohlášky a v případě rozvodu pokouší se o smír. Příslušnost úřadu politického řídí se bydlištěm snoubenců neb manželů. Stejným způsobem mohou uzavřít manželství před úřadem politickým osoby, jež se zdráhá správce duchovní ohlásiti neb oddati. (Viz čl. Manželství občanské, § 1., a čl. II. zák. ze dne 25. května 1868 č. 47. ř. z.) — Pokud se týče překážek manželství platí pro bezvěrce pouze ty, jež stanoví o. o. z. Protož nemohou bezvěrci uzavřít sňatek s osobami vyznání křesťanského, ježto dle § 64. o. o. z. nemohou křesťané s nekřesťany ve smlouvy manželské vcházeti. (Roz. nejv. s. ze dne 22. listopadu 1892 č. 18.594., časopis »Juristische Blätter« 1893 č. 12.) Chce-li tedy křesťan sňatek uzavřít s nekřesťanem, jest nucen buď přestoupiti ku nějaké společnosti náboženské nekřesťanské, neb se prohlásiti bezvěrcem. Při rozloučení manželství jsou bezvěrci na roveň postaveni nekatolickým křesťanským souvěrcům (§ 2. cit. z. §§ 115., 116. o. o. z.), což platí nejen když obě strany jsou bezvěrci, nýbrž i tehda, je-li bezvěrec oddán s osobou příslušící církvi nebo některé společnosti náboženské státem uznané. (Roz. nejv. s. ze dne 30. září 1879, časopis »Gerichts-Zeitung« 1879 č. 88., a ze dne 13. dubna 1880 č. 7589. a 7934. sb. »Gl. U.«)

2. Děti bezvěrců. Zákon ze dne 25. května 1869 č. 49. ř. z. stanoví, že ten z rodičů, jemuž přísluší právo dítěto vychovávat, určuje též